

K A R L M A Y

**Christi Blut und Gerechtigkeit
(Kristova krv a spravodlivosť)**

Mayawara

PRIVÁTNÁ EDÍCIA, ING. MILAN OSTATNÍK, HUMENNÉ
2004

**KARL MAY : Christi Blut und Gerechtigkeit
(Kristova krv a spravodlivosť)**

„*Chodeh t'avezškeht, aaleik sallam, u rahhmet Allah*, - Boh ťa opatruj, nech je s tebou pokoj a milosrdenstvo Pánovo !“ Šejk Melef, ktorému som vrazil tieto rozlúčkové slová, mi podal ruku spoza svojho beluša. Tenké fúzy mu škubli okolo úzkych pier a okolo očných kútikov sa mu koža poskladala do malých vrások, ktoré sa mi akosi nepozdávali.

„*Az kolahme tah, bu kalmeha ta siuh taksihr nakehm, atina ta Ansziallah kheira*, - Som tvojím služobníkom, nestrádam nič, aby som ti poslužil, daj Boh, aby tvoja návšteva bola šťastná,“ odpovedal.

Pritom mi veľmi priateľsky stisol ruku a bočným pohľadom pokynul svojim sprievodcom, aby sa aj oni so mnou rozlúčili.

„*Chodeh scogoletah rast init* – Nech ti Boh pomáha v tvojich úmysloch. *Chodeh ezštah razšibit* – Nech je Boh spokojný s tebou, *Chodeh da-uleta mazen bekeht* – Boh nech rozmnoží tvoje bohatstvo. *Sallam aaleik, jahrimen ahzíz* – Pokoj nech je s tebou, môj milý priateľ!“

Tieto a ďalšie podobné zvolania zazneli okolo mňa, zatiaľ čo sa dvadsať vystretých rúk usilovalo stlačiť moju pravicu. Hovorili skomolenou rečou *kurmandži* a tak pochybný, ako tento dialekt, mi počas môjho štvordňového pobytu u nich pripadal aj ich charakter. Cítil som sa šťastný, že som im mohol uniknúť so zdravou kožou a preto som skrátil rozlúčku, ako to len bolo možné. Podal som ruku všetkým dookola, môj arabský sluha urobil to isté a potom sme odtiaľto odchádzali, sprevádzaní jedným jazdcom, ktorý nás mal najlepšou cestou doviesť cez Veľký Zab k horným zibarským Kurdom.

Tento muž bol naozaj zvláštne oblečený. Na jeho červenom *kuliku*, čiapke z kozej plsti, boli upevnené dlhé

kožené pásiky, ktoré sa mu ako nohy obrovského pavúka ovíjali okolo tváre a zátylku. Široké nohavice boli čierno a žltó pružkované. Dva kúsky kože, priviazané na holých nohách, predstavovali topánky. Zeleno-bielo kockované šaty, napoly vesta a napoly sukňa, zakrývali jeho hornú časť tela a namiesto rukávov mal jeho odev dve diery, odkiaľ vyčnievali dve hnedé, zarastené paže, vyzerajúce, akoby patrili gorile. Muž mal otvorenú tvár a čestné oči, ktorými ma z času na čas podrobne pozoroval.

„Sidi,“ spýtal sa môj sluha, potom, čo sme asi polhodinu šli mlčky, „ako sa povie po kurdsy zbojník?“

„*Herambaz*.“

„Dobre. Tak teda každý z týchto Kurdov je *herambaz*.“

„Hovor potichu.“

„Prečo, sidi? Aby ma tento Kurd nepočul? Aj keby on sám vedel hovoriť arabsky, predsa by nerozumel môjmu dialektu, lebo som úmyselne hovoril rečou Moghrebu a tá je tu cudzia. A všetci Kurdi sú aj tak zbojníci. *Allah il Allah*, Boh je vševediaci, on vie, že od toho širvánskeho šejka nemôžeme čakať nič dobrého. Videl si jeho šikmý nos a jeho pichľavé oči? Jeho duša je dušou lišky.“

„To viem, Halef. Nemáme s ním nič viac do činenia.“

„*Hamdulillah*, vďaka Bohu, že sme od neho preč! Ale spozoroval si, že pred naším odchodom opustili dedinu dvaja jazdci?“

„Nie. Vzbudzuje v tebe táto okolnosť strach?“

„Strach, sidi? Vieš ty, kto som? Som hadži Halef Omar ben hadži Abúl Abbás ibn hadži Dawúd al Gossarah, dlhé roky som ti verne a statočne slúžil, bol som s tebou na Sahare, v Egypte, v Arábii, v Mosule a pri uctievačoch diabla a bdel som pri každom nebezpečí, ktoré ti hrozilo. Videl si niekedy, že som mal azda strach?“

„Nie. Môj udatný Halef sa nikdy nebál.“

Vykrútil si svoje riedke fúzy, pozostávajúce z mála vlasov na ľavej a z niekoľkých na pravej strane, samoľúbo nahor, do vzduchu, posunul si turban z čela, napriamril čo najviac svoju malú, chudú postavu a uvoľnil svoje mosadzou vybíjané pištole. Po tomto veľmi impozantnom úvode

riekol: „Pravdu vravíš, effendi. Si najmúdrejší a najväčší bojovník západných zemí, máš silnú guľovnicu, ktorou si usmrtil leva, čierneho pantera a medveďa, ďalej máš pušku, z ktorej môžeš vystreliť mnoho guliek bez nabíjania a máš aj dve malé pištole, schopné vystreliť šesťkrát za minútu. Ja som ale tvoj priateľ a ochranca hadži Halef Omar a pod mojou ochranou si takisto bezpečný ako pod štítom Allaha a Proroka. Aj dnes budem bdieť nad tebou, aby ti nepriateľ neskrivil ani len vlas na hlave.“

„To očakávam,“ odpovedal som veľmi vážne, aj keď som sotva mohol potlačiť úsmev.

Môj malý Halef sa síce trochu rád chvastal, ale predsa som vedel, že sa na neho môžem po každej stránke spoľahnúť. Halef opäť otváral ústa, aby pokračoval vo velebení svojej osoby, keď tu ho prerušil náš sprievodca.

Opustili sme totiž širvánsku dedinu už pri prvom rannom šere a boli sme chvíľu sprevádzaní šejkom. Teraz sa východ pozvoľne rozjasnil a práve sa zaleskol prvý lúč vychádzajúceho slnka a zaplavil prúd Zabu trblietavým svetlom. Náš sprievodca zoskočil z koňa, pokľakol s tvárou otočenou oproti ránu a zvolal s rozťahanými rukami :

„*Iá šems, iá šems, iá šems* – ó slnko, ó slnko, ó slnko !“

Zostal kľačať, kým ohnivá guľa nevystúpila celkom nad horizont, potom vstal znovu. Bol som prekvapený a obrátil som sa na neho s otázkou :

„Ty si Džezid?“

„Tak nás volajú, ó pane,“ odpovedal a po krátkej odmlke dodal: „Teraz by si sa mi už viac nechcel zveriť do rúk, však?“

„Ako si prišiel na túto otázku?“

„Nepočul si nikdy, ako zle o nás ľudia hovoria?“

„Často som to počul, ale ja ti napriek tomu predsa len dôverujem. Našiel som medzi Džezidmi viac dobrých ľudí, než u detí Mohameda a mnohí ich šejkovia a *kawali* sa stali mojimi priateľmi.“

Prekvapene na mňa vzhliadol.

„*Chodí, pane, ty poznáš najvyšších predstavených a kazateľov Džezidov* ?“

„Áno. Bol som na veľkej slávnosti v Baadri a hostom v Šejk Adi.“

„Odpusť, pane, k veľkej slávnosti nemôže byť pozvaný žiaden moslim.“

„Nie som moslim, ale kresťan. Ale tento môj služobník, hadži Halef Omar je *merd el islam*, a predsa ho tam tiež pozvali.“

Videl som Džezidov neveriaci výraz tváre a vytiahol som *melek tausa*, amulet, ktorý som mal zavesený na krku a nosil som ho pod odevom. Sotva Džezid zbadal túto malú figúrku, zvolal v znamení najväčšieho úžasu:

„*Melek taus*, ktorého dostanú iba najväčší dôverníci Mir Šejk Kana ! Pane, ak si skutočne kresťanom a nie Džezidom, tak tvoje meno je Kara ben Nemsil!“

„Tak ma v tejto krajine volajú,“ odvetil som.

„Ty si teda ten cudzinec, ktorý s našincami bojoval proti vojakom mosulského *mutessariffa*?“

„Áno. Pri rozlúčke mi dal Mir Šejk Kan tohto *melek tausa*, ak by som potreboval službu, či pomoc niektorého Džezida.“

„*Chodí*, každý z Džezidov je pripravený položiť za teba svoj život, keď zbadá toto drahocenné znamenie. Rozkáž, čo mám pre teba urobiť a ja urobím všetko!“

„Želám si od teba len to, aby si ma bezpečne doviedol k zibarským Kurdom.“

„Tak sa stane, *chodí*. Tu je rieka a tam na brehu leží *kelek*, plť z nafúknutých kozích koží, ktorý nás preniesie cez vodu.“

„Komu patrí tá plť?“

„Zhotovil ho *nezanum*, starosta obce, ale každý obyvateľ ho môže používať.“

„Nikto iný?“

„Nie, nikto.“

„Tak to boli obyvatelia dediny, ktorí sa práve pred nami dostali na druhú stranu.“

„Dnes?“

„Áno. Pozri sem, na čerstvé stopy dvoch koní. Tu vpravo ležal *kelek* a tu zostúpili z koní dvaja jazdci. Vlhké stebľa

sa rýchlo znovu narovnali, boli pošliapané azda pred hodinou. Čo tam, na druhej strane, robili tí dvaja?

Rieka tu tvorí hranicu, mohli to byť teda len zibarskí Kurdi. Prečo sem neprišli s nami?“

„Pane, to boli muži z inej dediny, alebo príslušníci iného kmeňa, ktorí túto plť našli a použili iba náhodou.“

„Nie. To sú dvaja muži z vašej dediny. Môj sluha ich videl, ako odchádzali preč.“

Džezid pozrel zamyslene pred seba. Ruka mu pritom mimovoľne skĺzla na rukoväť noža, ktorý tvoril jeho jedinú zbraň.

„Pane,“ povedal potom s úprimným údivom v očiach, „o tom nič neviem. Skutočne mi dôveruješ?“

„Áno, úplne.“

„Je možné, že sa nachádzaš v nebezpečenstve, pretože šejk má radšej zradu ako vernosť. Nosíte cenné zbrane a tiež ostatné veci, ktoré tu nevidieť, ani nedostať kúpiť. Kým ste boli jeho hosťami, nesmel vám nič vziať, ale teraz si môže robiť, čo sa mu zapáči.“

„A čo by to, podľa teba, mohlo byť?“

„Upovedomí šejka Zibarov, aby vám odprel pohostinstvo a obaja sa podelia o to, čo máte u seba.“

„V tomto prípade sa tvoj šejk nevráti do dediny, ale bude nás tajne sledovať.“

„Tiež si to myslím. Čo budeš robiť?“

„Presvedčím sa, či náš predpoklad bol správny, ak áno, potom ťa pošlem späť.“

„Chodí, to neurobíš!“

„Predsa to urobím. Šejk je tvojím pánom, nesmieš podniknúť nič, čo by bolo proti jeho vôli.“

„Nebude viac mojim pánom. Nenávidím týchto Kurdov. Chcel som ich zanechať už dávnejšie a odísť na západ, ale oni ma nepustili.“

„A tvoji najbližší?“

„Pane, nemám ani otca a matku, ani ženu a dieťa, nevlastním nič okrem toho, čo na mne vidíš, kôň patrí šejkovi. Chcem ísť do Baadri k Mir Šejk Kanovi. Vezmi ma

so sebou, *chodí*, a budem ti ďakovať až do konca svojho života!“

„Viem, že si u šejka takmer otrokom a musíš sa cítiť veľmi nešťastne, ale o tvojom želaní môžem rozhodnúť až neskôr. Vieš plávať?“

„Áno, pane. Mám sem priniesť *kelek* ?“

„Nie. Plávajte teraz na druhý breh a schovajte sa tam za javormi a vrbovou húštinou. Zatiaľ sa vrátim naspäť, aby som videl, či náš šejk Melef sleduje. Vpred!“

Obaja zaviedli svoje kone do vody a ja som sa otočil. V pokluse som dosiahol najbližšiu vyvýšeninu, odkiaľ sme prišli a stádo som rozoznal Melefa spolu s jeho širvánskymi Kurdmi, ktorí práve teraz povýše môjho stanovišťa zabočili do rokliny. Opísali oblúk, aby sa nám skryli. Ak som chcel naďalej zostať nespozorovaný, nesmel som strácať čas. Cvalom som prišiel späť k rieke a keď môj žrebec vošiel do vody, zdvihol som zbrane nahor, aby som ich chránil pred zmáčaním.

„*Chodí*,“ volal na mňa Džezid odnaproti, „sledujú nás?“

„Áno.“

„Tak sme stratení!“

„Naozaj?“ spýtal som sa ho.

Zrejme sa muselo niečo stať, o čom som nevedel.

„Pozri tam nahor!“

Ukázal na pohorie, ktoré na tejto strane Zabu ohraničovalo údolie rieky. Rozpoznal som tlupu asi tridsiatich jazdcov, ktorí odtiaľto zhora prichádzali k nám.

„Sú to zibarskí Kurdi?“ spýtal som sa.

„Áno, pane.“

„Myslím, že obaja Širvani ešte nemohli dosiahnuť najbližšieho zibarského šejka!“

„Museli náhodou naraziť na nejakú skupinu bojovníkov. Práve nás zazreli. Čo rozkážeš, pane?“

„Poznáš nejakú bezpečnú cestu cez pohorie Tura Ghara k pevnosti Ara, alebo k prameňom rieky Akra?“

„Áno. Čo tam chceš?“

„Očakávajú ma tam priatelia. Musíme sa obrátiť vpravo a potom im hádam môžeme uniknúť.“

„Nemôžeme im ujsť, pane, pretože údolie je tam uzavreté skalami, ktoré siahajú až k vode. Žiaden kôň sa tadiaľ nevyšplhá.“

„Dobre, tak im pôjdeme naproti.“

„A potom?“

„Zistíme, čo sa dá robiť. V každom prípade sa zachováš pokojne. Si síce náš vodca, ale nie ich nepriateľ. Nič sa ti nestane.“

„Pane, odkedy viem, že máš *melek tausa*, nie som viac ich *hemšišrom*, priateľom. Budem bojovať po tvojom boku, ak to bude nutné.“

„To ti zakazujem! Si, ako vidím, udatný muž, ale tvoj nôž nám teraz nemôže prospieť.“

„Tak mi daj jednu z tvojich zbraní!“

„Nevieš, ako sa tieto zbrane používajú.“

„Tak urob, čo chceš, ale ja prisahám pri svätosti Šejk Adi, že ťa neopustím.“

Statočný Džezid nebol napriek mojím predtým vyrieknutým slovám a napriek svojmu jednoduchému nožu podceňovaným spojencom. Mal odvahu a podľa jeho gorilích ramien som musel usudzovať, že má skutočne medvediu silu. My traja sme mali tridsiatich Kurdov pred sebou a dvadsiatich za chrbtom, situácia teda nebola pre nás v žiadnom prípade príjemná, ale naše pušky mali prevahu nad ich zbraňami a okrem toho, nebolo ešte celkom jasné, či ich zmýšľanie bude voči nám nepriateľské. Často som sa nachádzal už aj v horších polohách a predsa som z nich vždy šťastne vyviazol.

Šli sme teda na vyvýšeninu, priamo oproti zibarským Kurdom. Keď to zbadali, zastavili sa a vytvorili polkruh, v strede ktorého sa nachádzal ich vodca. Tento muž nosil podľa kurdskeho zvyku obrovský turban, ktorý mohol mať v priemere skoro štyri stopy, úzke turecké šaty, ovešané koženými pásmi, ozdobenými striebornými platničkami a cez to mal prehodený široký kaftan s červeno-čiernym pruhovaným vzorom. Za opaskom mal zastrčený nôž a starú pištoľ a šikmo cez sedlovú hlavu mal prevesenú dlhú perzskú pušku, tá mi však nemohla nahnať ani

najmenšiu obavu. Jeho sprievodcovia boli podobne oblečení a ozbrojení zväčša starými puškami, takzvanými luntovkami, alebo veľmi dlhými bambusovými kopijami. Ich kone boli chudé a strhané a jazdci na mňa pôsobili skôr dojmom tlupy žobrákov ako kurdských bojovníkov.

Rýchly pohľad dozadu ma presvedčil, že aj Širvani práve dosiahli breh rieky.

„Sú obaja poslovia tvojho šejka pri Zibaroch?“ opýtal som sa Džezida.

„Nie, pane. Asi sa vrátili späť, aby sa neprezradili.“

Teraz sme sa priblížili k polkruhu asi na dvanásť konských dlžok a zastavil som.

„*Sabah 'l khér*, dobré ráno,“ pozdravil som zibarského vodcu.

„*Chodeh t'avezškeht*, nech ťa Boh opatruje,“ odvetil veľmi dvojzmyselne. „Kto si?“

„Kto som ja, si práve počul od dvoch mužov, ktorých ti poslal šejk Melef, ale kto si ty?“

Vyzeral trochu rozpačito, ale rýchlo sa spamätal a odpovedal:

„Kto tu má právo povedať *tu ki-e* – kto si – ty, alebo ja?“

„Iba ja sám, lebo ma asi poznáš, ale ja teba nie!“

Vyriekol som tieto slová silnejším hlasom a pohrával sa pritom s henryovkou. Dokázal som širvánskym Kurdom, že táto opakovačka je veľmi nebezpečná zbraň a bol som presvedčený, že poslovia šejka Melefa upozornili Zibarov zvlášť na naše strelné zbrane a varovali ich pred nimi. Tento malý pokus skutočne zapôsobil želaným dojmom, lebo muž odpovedal:

„Som *malkoje gund*, vodca tábora, ktorý leží tam za vrchmi a volám sa Šeri Šir, Hrdinský lev.“

„Máš pekné, veľkolepé meno, lebo hrdina je pohostinný a lev silný a bez falše. Šejk Melef ťa iste upovedomil, že chcem prísť ako hosť do tvojho *jilaku*. Zaplatím ti za všetko, čo budem potrebovať a zajtra pôjdem v pokoji ďalej.“

„Mýliš sa. Šejk Melef mi odkázal, že ty si *džaur*, ktorý znečistí obydlie pravého veriaceho. Uvidíš náš tábor, ale iba ako zajatec.“

„Tak mi dovoľ, prehovoriť predtým so šejkom!“

Zbadal som totiž, že širvánski Kurdi vošli do vody a rozhodol som sa rýchlo využiť túto okolnosť, aby som ukázal Zibarom, aké nebezpečné sú naše zbrane. Okamžite som otočil svojho koňa a hnal som sa späť k rieke. Halef ma nasledoval, za ním Džezid a napokon Zibari. Šejk Melef bol vo vode ako prvý.

„Naspäť, *gamssi*, zradca,“ volal som na šejka, „ináč budeš hltáť vodu!“

Šejk neposlúchol tieto slová. Priložil som pušku k lícu a vystrelil. Nechcel som prelievať ľudskú krv, ale moja prvá guľka zasiahla jeho koňa buď do oka, alebo tesne vedľa. Kôň zmizol a šejk s ním. Dvakrát, trikrát, šesťkrát som vystrelil a to s tým istým úspechom. Zo sediel zhodení jazdci plávali vyľakane späť na protiľahlý breh a ostatní dlho nerozmýšľali, a nasledovali ich. To sa stalo sotva za minútu, počas ktorej vzal aj Halef svoju dvojhľavňovku, aby mi kryl chrbát proti Zibarom. Títo sa teraz držali v bezpečnej vzdialenosti.

Obrátil som sa opäť k nim a ich vodcovi som povedal: „Šesť koní, bez nabíjania. Videl si to? Mohol som všetkých postrieľať, keby som chcel, kone, aj mužov. Stačí mi iba pozdvihnúť svoju pušku, aby som každého z vás zhodil z koňa. Pamätajte na to! Vašich zbraní sa nebojíme, lebo kto sa nám najprv vyhráza, ten aj najskôr zomrie. Ale ja som k vám neprišiel ako *džumehn*, nepriateľ a preto sa nás nemusíte obávať. Chcel som jesť z vášho chleba a piť z vašej vody, pretože ste však hladným a smädným odopreli toto milosrdenstvo, ktoré Prorok poskytol všetkým veriacim, tak sa kopytá našich koní od vás odvrátia. Allah nech vás polepší, i vaše deti!“

Dbal som na to, aby som počas týchto slov opäť nabíj svoju ručnicu, princíp ktorej oni vôbec nepoznali. Teraz som otočil svojho vraníka doprava, rýchlo mi ale zatarasili cestu a vodca povedal :

„Chodí, si veľký hrdina, poď s nami!“

„Nie. Nebudem zajatcom Zibarov.“

„Tak vás teda neprepustíme!“

„Myslíš si, že sa bojíme *kehlešanov*, zbojníkov? Naše kone nás prenesú cez vás. Pozri na môjho žrebca a potom uveríš!“

Zbadal som obdivné pohľady, ktoré sotva dokázal odvrátiť od zvierat. Bolo vlastne nebezpečné, upozorňovať týchto notorických zlodejov koní ešte aj na toto.

„Vychoval si sám tohto vraníka?“ spýtal sa Šeri Šir.

„Nie. Je to dar.“

„Pane, takého koňa nedaruje žiaden človek!“

„Ver, čomu chceš,“ podotkol som.

„Od koho ho máš?“

„Od Mohameda Emina, šejka Haddedinov, z kmeňa Šammarov.“

Šeri Šir sa vztýčil v sedle.

„Azda sa tento žrebec volá Ríh, Vietor?“ spýtal sa.

„Áno.“

„Pane, tak ty si ten cudzinec, ktorý sa zúčastnil bitky v púšti, v údolí Deradž a za to dostal najlepšieho koňa v krajine do daru?“

„Áno.“

„A tento muž, ktorého máš pri sebe, je tvoj *chismikar*, sluha?“

„Je to on.“

„Dovoľ teda, aby som sa porozprával so svojimi ľuďmi!“

„Urob tak!“

Po týchto slovách som sa vrátil k svojim spoločníkom. Teraz sa začal tichý, ale o to horlivejší rozhovor medzi Kurdmi. Nerozumel som žiadnej slabike, ale ostro som pozoroval výrazy ich tvárí. Zdalo sa, že vodca Zibarov zmenil svoje nepriateľské zmýšľanie voči nám, horlivo rozprával svojim mužom a chcel ich konečne obrátiť na svoju mienku, pretože sa otočil ku mne so slovami:

„Chodí, veľa sme o tom počuli, ako Haddedinovia vlákali tri nepriateľské kmene do údolia Deradž a tam ich zajali.

Nikto tomu nechcel veriť, ale máš prísť k nám a porozprávať o tom.“

„Smieme ísť s vami ako vaši priatelia?“

„Ako naši priatelia. *Ser fere men at* – ste mi vítanil!“

„A títo širvánski Kurdi, tam na druhej strane, ktorí ma chceli zraďiť?“

„Nemáme s nimi žiaden spolok.“

„Kde sú ich dvaja poslovia?“

„Vrátili sa, kúsok poniže, späť cez rieku.“

„Nejednali múdro. Ak by boli opäť použili plť, tak by nám zostalo neznáme, že prišli k vám. Podajte nám na znak priateľstva vaše ruky, potom pôjdeme s vami.“

Podali sme si všetci dookola ruky, ale Džezida pri tom Kurdi opomenuli.

„Pane,“ vravel vodca Šeri Šir, „tento muž sa predsa vráti k Širvanom?“

„Bol mi daný ako sprievodca a zostane u mňa, ako dlho sa mu zapáči.“

„Ale on nie je veriaci. Vyznáva šejtana a bude sa pražiť v pekle!“

„*Be Chodera džen ´et u džehen eme čebun* – raj a peklo sú dané Bohom, len on sám môže určiť, kto príde do požehnania alebo do prekliatia! Tento muž je teraz mojim spoločníkom. A ja som váš priateľ, tak ako aj on je ním. Podajte mu ruky, ak nechcete, aby som od vás odišiel.“

Požadoval som od nich veľa, veľmi veľa, urobil som to, aby som statočnému Džezidovi dokázal, že s ním priateľsky zmýšľam. Zibari poslúchli moju požiadavku, aj keď s temným výrazom tváre. Potom sme sa odtiaľto pohli. Šeri Šir jazdil po mojej strane, za ním nasledovali hadži Halef Omar s Džezidom a napokon šli Kurdi, tvoriaci neusporiadaný zástup.

Samozrejme, mal som počas celej jazdy ruku na revolveri a aj Halef viedol svojho koňa jednotaj šikmo, aby mohol pozorným okom sledovať Zibarov pozadu.

Prirodzene, nebola to prekliessená cesta. Jazdili sme po štrku západného horského hrebeňa. Ako sme tak šli, mimovoľne som zastavil svojho koňa, aby som mohol

vychutnať pohľad, ktorý sa mi naskytol. Na východe a juhovýchode sa dvíhali vrchy Sidaky a Sar Hasanu, medzi ktorými leží Rovandiz, na juhu Ghara Surgh. Na severe sa týčili vrchy Baz a Tkhoma, na západe pohorie Tura Ghara a povyšše Džebel Hajr. Tam ležala aj Akra, kam som chcel ísť. Bol azda aj predo mnou nejakým európskym očiam dopriaty takýto výhľad? Neveril som tomu, ale mal som sa veľmi skoro presvedčiť o opaku.

Šli sme po malej náhornej rovine a zabočili sme dolu do údolia. Doteraz sme sa stretávali iba s nízkym krovím, ale čoskoro prerástli jednotlivé kríky do vysokých skupín stromov. Boli tu divoké *heštry*, *eruky*, *jadšazy*, čiže figové, slivkové a pomarančové stromy, *guizy*, *činary* a *tuy* (orechy, javory, morušovníky), o ktoré sa ovíjali výhonky viniča, ďalej tu rástli *dari-zeituny* (olivovníky), *dari-beruy* (duby) a *dari-benky* (terpentínovníky), jednotlivo i spolu pri sebe. A teraz sa otvorila časť cesty, ktorá bola tak široká, že vedľa seba mohli ísť dva kone. Neskôr viedla cez šťavnaté horské lúky a medzi močaristé plochy, až prekročila široký, šumiaci potok.

Až potiaľto sme sa všetci správali veľmi mlčanlivo, zaoberajúc sa každý iba svojimi myšlienkami. Moji druhovia boli pripravení na nebezpečenstvo, v ktorom sme sa na každom kroku nachádzali. Tromi výstrelmi, alebo tromi dobre hodenými kopijami nás mohli za nami idúci Kurdi usmrtiť, ale museli zbadať moje správanie a dovŕtiť sa, že prinajmenšom aj ich, vedľa mňa idúci vodca, by bol stratený. Tento sa tváril, akoby vôbec nevidel môj revolver, ktorý som mal už dlho celkom vytiahnutý z opasku a spýtal sa ma teraz po dlhom tichu :

„Tvoje celé meno znie Emir Kara ben Nemsí?“

„Áno. Kto ti ho povedal?“

„Obaja Širvani. Ty si cudzinec z údolia Deradž. Ten, ktorý mal zastreliť leva, celkom sám a uprostred tmavej noci?“

„Áno, puškou, guľovnicou, ktorú vidíš tu na mojom chrbte.“

„Prečo nosíš so sebou dve zbrane?“

„Tá veľká je na veľké zvieratá a veľmi veľké vzdialenosti, túto menšiu, tu na sedle, beriem do rúk vtedy, keď je nepriateľ početný a je bližšie. Nepotrebujem ju nabíjať.“

„Takých zbraní u nás niet. Tvoj ľud musí byť veľmi múdry. Povedali mi, že si *nessarah*, kresťan a predsa nosíš hamail na krku, tak ako ho nosia pútnici, ktorí boli v Mekke?“

„Ctím si Allaha a bol som v svätých mestách. *Allah il Allah* – Boh je boh, či sa volá Allah alebo Chodeh. Nie je to tak?“

„Je to tak. Poznáš aj Proroka?“

„Poznám ho. Je to Mohamed, ktorého volajú tiež Velebený. Jeho otcom bol Abdalláh ibn Abdal Mutalib z rodiny Hášemovcov z kmeňa Kurajšovcov.“

„Si dobrým moslimom, aj keď pochádzaš z krajiny Nemsí, z Nemecka, ktorú ja vôbec nepoznám. Posadiš sa ku mne a budeš mi rozprávať o ďalekých krajinách a o všetkom, čo si zažil. Vidiš tieto hniezda, tam vpravo, vysoko hore na vrchu?“

„Vidím ich.“

„To sú naše *jilaky*, letné sídla, v ktorých bývame, keď sa blížia letné horúčavy.“

„Ty si *nezanum*, šejk svojej dediny. Máš takú moc, aby si ochránil cudzinca pred svojimi ľuďmi?“

„Mám ju,“ odpovedal šejk hrdo, ale tón jeho hlasu sa zdal byť trochu nebezpečný.

Zároveň popchol svojho koňa, takže vyrazil rýchlejšie, než doteraz šiel. Zdalo sa mi, akoby sa chcel vyhnúť podobným otázkam.

Dostať sa od Zabu až sem, na to sme potrebovali približne dve hodiny. Asi po desiatich minútach som uvidel zátarasu zo silných kmeňov, ťahajúcu sa krížom cez cestu až k lesu – dosiahli sme dedinu. Na hlasné zvolanie *nezanuma* sa otvorili úzke záseky, cez ktoré sme mohli vojsť jednotlivo a potom som zbadal akúsi poločistinu, ktorá sa tiahla dohora, až blízko k vrcholu kopca. Na nej stáli nepravidelne rozmiestnené chatrče dediny, lepšie povedané, akési zruby. Najvýznamnejšia z nich sa podobala malej, z brvien zhotovenej pevnosti. Šli sme k nej.

Zmocnil sa ma podivný, zvláštny pocit. Tak ako my, sa musela cítiť myš v pasci. Najradšej by som sa hneď obrátil späť. Ako som neskôr počul, v dedine bývalo približne tristo duší a všetci - muži, ženy a deti, náhlivo prichádzali sem, aby takúto zriedkavú korisť, ktorú priviedli ich ľudia, uvideli na vlastné oči.

„To je môj *hani*, dom,“ povedal *nezanum*, medzitým zostúpil z koňa a doložil: „Vstúpte so mnou!“

„Najprv mi povedz, či som tvoj *miván*, hosť!“

„Nenazval som ťa už predtým svojim priateľom?“

„Je u zibarských Kurdov hosť a priateľ to isté?“

Zvraštil obočie.

„Som tvoj priateľ, to stačí. Vstúp!“

Spoznal som, samozrejme, že sa nachádzam v pasci, ale čo robiť? Boli sme obklopení mnohými ľuďmi. Hoci by sme si s našimi zbraňami vydobyli priestor, tak zátarasa bola privysoká, mohol by som ju dosiahnuť nanajvýš so svojim žrebcom, aby som sa dostal preč. Halef a Džezid by však museli zostať. A keby sme usmrtili len jediného Kurda, mali by sme aj v prípade šťastného úniku celú bandu v päťach. S krvnou pomstou nemožno v týchto divých vrchoch žartovať. Násilie teda nebolo namieste, ale ukázať strach, či obavy, by bolo taktiež veľkou chybou.

„Bude pre teba lepšie, ak dodržíš svoje slovo,“ odpovedal som, „kráčaj napred!“

Zostúpil som a vzal svojho vraníka za uzdu. Obaja moji druhovia urobili to isté.

„Kone zostanú vonku,“ poznamenal Šeri Šir, „v dome pre nich niet miesta.“

Bez koní by sme boli bezradní. Skôr než by som mal stratiť vraníka, postríeľal by som tucet Kurdov.

„Kone ostanú pri nás,“ namietol som. „Vpred!“

Potlačil som ho k stene a vstúpil do domu, môj kôň sa ťahal za mnou. Halef a Džezid ma nasledovali. Prízemie sa dosť podobalo nemeckej stodole s mlatoviskom a sýpkou, bolo rozdelené na dva rovnako veľké oddelenia. Prvé z nich slúžilo ako miesto na zhromaždenia a porady, druhé, vľavo, ako obývaný priestor. Malé pravouhlé otvory

predstavovali okná. Časť dvora sa nedala dosiahnuť, lebo som nevidel žiadne ďalšie dvere. Obe oddelenia boli predelené tenkým pletivom. V pozadí som zbadal rebrík, vedúci do nízkeho podkrovia. Bezpochyby, tento *jilak* bol skutočnou, pravou pascou na myši. Boli sme dnu, ostatní museli vyčkať.

Prvá osoba, ktorú som vo vnútri zbadal, bola mladá kurdská žena. Mala na sebe turecké nohavice, siahali jej ponad jemné členky, odhaľujúc tak malé, v pantofliach obuté nohy. Modrá šnurovačka obopínala driek a cez ňu mala prehodený vpredu otvorený kaftan, siahajúci po kolená. Čierne, havranie vlasy boli spletené do ťažkých vrkočov, v ktorých sa leskli zlaté a strieborné mince. Žena bola pekná, veľmi pekná, najkrajšie však boli jej nebesky modré oči, ktoré na mňa upierala napoly zvedavo, napoly ustarostene. V náručí držala malé, utešené dievčatko, s tými istými modrými očami, ako jeho matka. Za ňou sa zo zeme zodvihol mladý Kurd. Podobnosť so šejkom mi naznačila, že to musí byť syn Šeriho Šira. Bol mužom tejto mladej, peknej ženy.

„*Nivro 'l chér*, dobrý deň,“ pozdravil som.

Obaja namiesto odpovede mlčanlivo prikývli.

„*Sallam aaleikum*,“ pozdravil Halef arabsky. Kurdčina mu nebola celkom bežná.

„*Aaleikum sallam*,“ odpovedala rýchlo žena.

Halef vystrúhal radosťou prekvapenú tvár.

„Ako? Ty hovoriš rečou koránu a pravých veriacich?“ spýtal sa malý hadži.

„Áno,“ odvetila.

„*Hamdulillah*, vďaka Bohu, lebo teraz nemusím byť mlčky ako brána *džehenny*!“

„Kto si?“ vyzvedala sa.

„Vedz, ruža tohto údolia, hviezda tohto *jilaku*, že ja som hadži Halef Omar ben hadži Abúl Abbás ibn hadži Dawúd al Gossarah, sprievodca a ochranca tohto veľkého hrdinu, ktorý stojí tu pred tebou. Vykonali sme mnohé činy a zažili veľké dobrodružstvá, potom sme...“

„Zaveďte vaše kone dozadu!“ prerušil ho ostrý hlas domáceho pána, ktorý vstúpil za nami.

Zachytil som pokyn, ktorým naznačil svojim, aby nás nezahrňali prílišným priateľstvom.

Preto som mu povedal v takom istom ostrom tóne:

„Šeri Šir, máš sa postarať o to, aby tieto tri zvieratá dostali vodu a krmivo. Ale pamätaj, že môj sluha zastrelí každého Kurda, ktorý sa nás odváži vyrušovať. Sám vstúpim ako hosť do tvojho obydlia, aby som si odpočinul.“

Po krátkom poučení Halefa som vstúpil po ľavej strane do obývaného priestoru. Na tuho udupanej podlahe ležali pozdĺž stien hrubé rohožky a v strede pred hlavnou stenou sa ukázala vyvýšenina, obložená kobercom. To bolo v každom prípade čestné miesto a neotáľal som ani okamžik, aby som ho zaujal. Obe moje zbrane ležali tesne vedľa mňa, posadil som sa do onej polohy, ktorú Orientálec nazýva *rahat otturmak*, odpočinok údov.

„Dovoľ, aby som uložil tvoje zbrane!“ povedal domáci pán, ktorý ma nasledoval so svojim synom a jeho ženou.

„Skutočný *se'ıdvar* – lovec, sa nikdy neodlúči od svojich zbraní,“ odpovedal som mu, „práve tak, ako jazdec, *suár*, neopustí svojho koňa. Kto sa odváži dotknúť môjho vraníka, alebo mojich zbraní, ten je synom smrti a iba ty za to ponesieš vinu.“

„Prečo?“

„Nesplnil si povinnosť priateľa, aby si ma privítal vo svojom dome. Nútiš ma, aby som teba a tvojich Zibarov pokladal za ľudí, ktorí sú mi podozriví.“

„Som tvoj priateľ, len ti radím v niektorých veciach, ktoré sú vhodné, aby sa zachoval tvoj život.“

„Aha, teraz si sa zrozumiteľne vyjadril ! Poviem ti, že emir hadži Kara ben Nemsı nepotrebuje tvoju radu. Môj život je v rukách božích, on mi dal tieto zbrane, aby som si ho nimi obhájil . Tu stoja džbány s vodou a tu leží chlieb, postačujúci na mnoho dní. Mám ťa prevrtať guľkou a potom tvoj dom využiť ako pevnosť, z ktorej mi bude ľahko poslať tvojich Zibarov na cestu do *džehenny*?“

„Aj my máme zbrane!“

„*Sus ol* – mlč, nie sú schopné ničoho! Moje zbrane ale nechybujú a skôr, než by si pohol prstom, pobral by si sa k svojim otcom. Kto je tento mladý bojovník?

„To je môj syn.“

„A táto žena?“

„To je jeho manželka.“

„Tak hľad, aby si aj im nespôsobil ujmu! Nie som *kur ʻo*, chlapec, s ktorým možno žartovať!“

„Pane, nemôžem nič robiť bez toho, aby som sa predtým neopýtal svojich mužov. Samotný šejk nemôže bez súhlasu svojich bojovníkov nič podniknúť.“

„Potom si mi tam dole v údolí nepovedal pravdu. Počúvaj, ako som sa práve rozhodol: Tento dom patrí teraz mne, iba ty, tvoj syn a jeho žena môžete doň vstúpiť. Vchod leží otvorený pred mojimi očami. Každého ďalšieho, kto by sa tu odvážil vstúpiť, zastrelím. Ty a ona, môžete voľne vchádzať a vychádzať z domu, tvoj syn ale ostane tu v tejto miestnosti a pokiaľ mi do času, kedy slnko stojí najvyššie, neprinesieš správu, že som tvojim hosťom, tak ho zastrelím. Pozri, mám pušku už v ruke...“

Chcel ma prerušiť, ale rýchlo som sa zodvihol a pokynul som mu, aby mlčal:

„Ticho! Teraz choď, alebo pri Chodehovi, Vševediacom, ak povieš ešte jediné slovo, tak vás oboch zastrelím!“

To bolo veľmi správne, moje vystupovanie bolo odvážne, ale nikdy som nepatril k tým, čo si myslia, že cestovateľ sa musí nesmeli a poddajne zakrádať pomedzi obyvateľstvo krajiny, ktorú navštívil. Povinnosť voči vlasti a národnosti vyžadujú, aby sa správal ako skutočný muž. Musí mať schopnosť rozoznať jasným pohľadom, či ho k cieľu privedie odvaha, alebo leš, nôž, alebo - mešec peňazí.

Neprepočítal som sa. *Nezanum* znehybnel na chvíľu bez slov pred ústím mojej, na neho namierenej pušky. Také niečo sa mu ešte nikdy nestalo, skutočne sa bál.

„Pane, idem,“ povedal konečne, otočil sa a zmizol.

Teraz som bol presvedčený, že túto hru vyhrám. Namieril som hlaveň svojej zbrane na jeho syna, ktorý bol neozbrojený a rozkázal mu :

„Posaď sa do tohto rohu!“

Zostal stáť so vzdorovitou tvárou a jeho oči blúdili po stene za mnou, kde viseli zbrane.

„Počítam do troch,“ dodal som, „raz ... dva...“

Pomaly sa otočil a posadil na určené miesto. Mladá žena stála ešte predou mnou. Jej tvár bola mrŕtvolne bledá a jej oči, plné strachu, zvlhli.

„Ó, *chodí*, chceš nás naozaj pozabíjať?“ spýtala sa potichu.

„*Allah yahh fedak* – nech ťa Boh ochraňuje,“ odpovedal som jej arabsky, „bojovník nikdy nezabije ženu.“

„Ale Hamsu Mertala, môjho muža, zastrelíš?“

„Áno, ak zhromaždenie bojovníkov nerozhodne, že mám byť voľný.“

„Poznáš obyčaje Kurdov, effendi?“

„Poznám.“

„Vieš teda, že u Kurdov je celkom bezpečný ten, kto sa zverí pod ochranu ženy?“

„Áno, viem.“

„Mám ťa ochrániť?“

„Mňa, mojich druhov, kone a všetko, čo máme so sebou?“

„Áno.“

„Tak prines chlieb!“

Vzala okrúhly bochník chleba z rohočky, odlomila kúsok zo stredu, zjedla z neho a podala aj mne.

„Daj mi ruku a poď,“ povedala na to, „chcem podať chlieb aj tvojim mužom a zvieratám!“

Teraz som bol prinajmenšom na okamih úplne bezpečný. Keby bola vzala len z okraja chleba, tak by som mohol ešte stále pochybovať o svojej bezpečnosti. Keď sme sa vrátili z druhej miestnosti, zdvihol sa Hamsa Mertal zo svojho kúta.

„Choď,“ vyzval som ho, „a povedz svojmu *bavovi*, otcovi, čo si videl! Ako sa volá kvet tvojho domu?“

„Šefaka, Ranná zora,“ odvetil mladý Kurd.

U Kurdov sa rozpráva o žene bez ostychu a omnoho otvorenejšie, než u ostatných mohamedánskych kmeňov. „Tak povedz bojovníkom, že stojím pod ochranou Šefaky a svoje zbrane som uložil k tvojim. Môžu vstúpiť do vášho domu.“

Zavesil som svoje zbrane na stenu, siahol do opasku a vytiahol odtiaľ trblietavý náhrdelník, aký možno v Paríži kúpiť za menej než jeden frank. Zavesil som ho peknej Kurdke na krk.

„Vezmi, ó Šefaka, aby lesk tvojich líc a lúč tvojich očí vždy žiarili na tieto perly!“

Jej líca sa začervenali nadšením.

„Effendi, ďakujem ti! Budeš bývať u mňa tak bezpečne, ako v lone praotca Ibrahima. Dovoľ, aby som ti priniesla nápoj a jedlo. Potom môžeš oddychovať a bezstarostne zavrieť svoje oči.“

Stalo sa, ako povedala. Najedol som sa a napil a potom som sa natiahol, aby som si odpočinul. Keď som sa prebudil, panovalo v dome hlboké ticho, ale vonku pod stromami som počul zvučný hlas, zvolávajúci veriacich k *el asru*, popoludňajšej modlitbe. Spal som dlho a nikto sa neodvážil vyrušiť ma. Keď som vstúpil do druhého oddelenia, ležali tam aj Halef a Džezid, spiaci medzi koňmi. Nechal som ich ležať, zastrčil som revolver a nôž za opasok a vyšiel som von pred dom. Modlitba sa skončila a mnohí bojovníci sedeli v kruhu a pofajčievali. Obaja moji domáci páni boli pri nich. Šeri Šir vstal a ostatní s ním. Všetci mi podali ruky a musel som si k nim prisadnúť.

„Ako ste o mne rozhodli?“ spýtal som sa *nezanuma*.

„Ranná zora svieti nad tebou,“ odvetil Šeri Šir, „si v bezpečí, tak dlho, pokiaľ budeš v našej dedine.“

„Ďakujem ti! Budem v bezpečí ešte aj potom, keď zajtra opustím váš *jilak*. Pozri na prvý list na tamtom dubovom konári. Šesťkrát vystrelím a na liste zostane šesť dier v priamom rade za sebou.“

Vytiahol som revolver a vystrelil. Po šiestom výstrele všetci vyskočili. Prederavený list šiel z jednej ruky do druhej. Úžas týchto mužov sa nedal opísať.

Nemohli pochopiť istotu mojej streľby, pramálo bola pre nich pochopiteľná aj čudesa okolnosť, že som mohol strieľať bez nabíjania. Môj ohlas rástol práve tak rýchlo ako aj ich rešpekt, ktorý voči mne cítili. Iba po dlhom údive zaujali Kurdi opäť svoje predošlé miesta. Hamsa Mertal mi priniesol čibuk a teraz som musel rozprávať, ako som to už ráno sľúbil jeho otcovi. Rozhovor sa skončil až pred *moghrebom*, modlitbou pri západe slnka, na ktorej som sa tiež zúčastnil. Boh nebude rátať kresťanovi za hriech, ak sa k nemu modlí medzi moslimami. Potom, čo boli najpoprednejší bojovníci pozvaní na večeru, vrátili sme sa my traja do domu. Moji dvaja sprievodcovia zaopatrili kone krmivom a Šefaka nás očakávala s *kahweh*, kávou.

Zatiaľ čo sme fajčili a pili, zhotovila Šefaka z dvoch kolíkov, priečnej tyče a niekoľkých prikrývok akúsi priečku, podobnú španielskej stene, za ktorou zmizla s dieťaťom. Po nejakej chvíli som začul tichý šepot a potom svetlý, jasný hlas malého dievčatka. Pomaly a výrazne zaznelo:

„Tis-ti-tut-te-täch-tig-teit-tis-tei-tuk-tun-te-ten-teit...”

Čo to bolo? Počul som správne, alebo moja fantázia prisúdila tomuto detskému hlásku iný význam? Nebolo to kurdsy, nebola to perzština, arabčina, ani turečtina. Nevydával som aj ja sám kedysi podobný hlas - ako dieťa, nevediace ešte hovoriť - na rukách mojej starej, milej babičky, keď ma kládla do postele?

Počúval som ďalej. Bolo mi podivne na mysli, akoby sa mi dych a pulz chceli zastaviť.

„Čo robí to dieťa?“ opýtal som sa potichu.

„Modlí sa,“ odpovedal Hamsa Mertal, „potom pôjde spať.“

„Čo sa to modlí?“

„Modlitbu otca mojej ženy.“

„Kde je? Kde žije?“

„Je mŕtvy.“

„Bol moslimom?“

„Neviem. Nepoznal som ho.“

„Prepáč mi! Ako si prišiel k svojej žene?“

„Vzal som ju so sebou, keď sme prišli k Arabom z kmeňa Abu Salman.“

„Smiem sa jej niečo opýtať?“ vyhrklo zo mňa, keď v tej chvíli Šefaka opäť vystúpila spoza steny.

„Pýtaj sa!“

„Povedz mi, Ranná zora, čo sa to modlil tvoj miláčik?“

„Modlitbu, ktorú ma naučil môj otec,“ odpovedala, začervenujúc sa pritom.

„Ako znie?“

„Je to cudzia reč, ktorú nepoznám. Ani ty jej nebudeš rozumieť.“

„Ó, len ju povedz! Rýchlo, rýchlo,“ prosil som ju.

Zopäla ruky, sklopila oči a recitovala, hoci s cudzím prízvukom a s chybami, ale pre Nemca to znelo vždy zrozumiteľne:

„Christi Blut und Gerechtigkeit
Ist mein Schmuck und Ehrenkleid.
Damit will ich vor Gott bestehn,
Wann ich in den Himmel werd' eingehn.
Amen!“

Kristova krv a spravodlivosť
sú mojou ozdobou a čestným šatom.
S týmto chcem predstúpiť pred Boha,
keď raz pôjdem do neba.
Amen!“

Vyskočil som a tak ako ona, aj ja som zopäl ruky. Nehanbím sa priznať, že mi slzy stekali po lícach a vo veľkých kvapkách padali z brady. Tu, v divých vrchoch Kurdistanu, uprostred fanatickeho moslimského obyvateľstva, počul som túto prvú modlitbu svojho detstva a síce v mojej materčine! Nepamätám sa už, čo som v tejto chvíli robil a čo som hovoril, viem len, že tiež obaja Kurdi boli plní dojatia a že Halef Omar a Džezid stáli pri vchode a udivene počúvali náš rozhovor.

„Kto bol tvoj otec?“ opýtal som sa konečne Rannej zory

„Zomrel, keď som bola malým dievčaťom a práve túto modlitbu som sa naučila od neho. Ale otec mojej matky mi o ňom rozprával. Pochádzal z veľmi vzdialeného mesta, ktoré sa volá Pre-nis, prišiel s ďalšími do Istanbulu, aby s nimi hrával na husliach. Allah im nebol milostivý a on odišiel s jedným Angličanom do Salemu, Haleppa a Mosulu. Angličan ho prepustil a on zostal v tejto krajine. Stal sa *dženkdžim*, vojakom *mutessariffa*, a keď šiel bojovať proti Abu Salmanom, tí ho zajali. Ostal u nich a dcéra môjho starého otca sa stala jeho ženou. Ďalej už neviem nič.“

„Šefaka, tvoj otec bol z mojej vlasti. Bol som veľmi často v meste, z ktorého pochádzal. Voláš ho Pre-nis, ale tam sa nazýva Pressnitz a mnohí muži a ženy, mnohí chlapci a dievčatá odchádzajú odtiaľto do cudzích krajín, aby spievali a hrali na rozličné nástroje.“

„*Allah akbar*, Boh je veľký!“ zvolala a spráskla rukami, „videl si mesto môjho otca? Je to možné? Hovoríš rečou mojej modlitby? Ach, možno by si vedel prečítať aj môj talizman?“

„Aký talizman?“

„Dal mi ho otec mojej matky, je to jediné, čo môj otec ešte mal zo svojej krajiny a od svojho ľudu. Sú to čiary a nad na tým bodky a nejaké písmo, ktoré nikto nedokáže prečítať.“

„Ukáž mi ho!“

Vrátila sa späť za španielsku stenu. V každom prípade nosila tento „talizman“ vo svojom srdci. Keď opäť vyšla, odovzdala mi notový list, mnohokrát zložený a zabalený v štvorhrannom kúsku ovčej kože. Otvoril som ho a našiel som – „Aničku z Tharau“, skladbu aranžovanú v D-dur pre zmiešané kvarteto. Akokoľvek som hľadal, nebolo možné nájsť žiaden podpis, žiadne meno.

„Šefaka, tento talizman môžem prečítať, je napísaný v mojej materskej reči. Ale musí sa spievať, nie rozprávať. Mám ti ho zaspievať?“

„Effendi, skutočne by si to urobil?“

„Tak počúvaj!“

Zaspieval som jej všetky verše tejto piesne. Ešte nikdy som tak rád a s takou oddanosťou nespieval, ako túto jednoduchú pieseň v *jilaku* Šeriho Šira. Keď som skončil, povstalo celé druhé oddelenie domu a tiež miesto pred ním bolo plné ľudí. Nikto sa neodvážil povedať jediné slovo. Moc nemeckej piesne dojala drsné duše Kurdov, hoci nerozumeli textu.

„Šefaka,“ opýtal som sa, „mám ti porozprávať o peknej krajine, o dobrom ľude tvojho otca? Mám ti zaspievať ešte mnoho iných piesní, ktoré on spieval a hral na *kamanči*, husliach?“

Jej modré oči zasvietili radostným a vďačným pohľadom. „Ó, effendi, urob to a ja sa budem za teba modliť k Allahovi a Prorokovi tak dlho, pokiaľ budem žiť!“

„Áno, urob tak, pane,“ prosil aj Hamsa Mertal, manžel peknej vnučky nemeckej vlasti, „preložil si nám slová talizmanu a budeš naším hosťom, hosťom celého kmeňa, tak dlho, ako sa ti bude páčiť.“

Tento muž a táto žena sa mali veľmi radi. Kto by nemal rád Šefaku, Rannū zoru! Aj starý „Hrdinský lev“ sa zodvihol. Držiac moju ruku, nahlas mi povedal:

„Pane, žena môjho syna ťa nazýva effendim. Áno, ty si effendi, veľký učenec a udatný bojovník, nepoznajúci ani strach, ani malomyseľnosť; si dôstojný, aby ťa prijali medzi zibarských bojovníkov. Ušetril si životy Kurdov, hoci ťa oni zradili a potom ich vložili do tvojich rúk. V tvojej krajine musia bývať múdri myslitelia, odvážni bojovníci, milosrdní víťazi a mnoho pekných a verných žien. Piesne tvojho ľudu sú nežné ako šepkajúci list a mocné ako revúci lev. Rozprával si nám o svojej krajine a o svojom ľude. Si našim *mivánom*, hosťom a nikto ti neskriví ani len vlas na hlave. Túžili sme po tvojom vraníkovi a po vašich zbraniach, ale oni ti ostanú a keď budeš od nás odchádzať, budeme ťa sprevádzať ďaleko za vrchy a údolia, aby si bol v bezpečí. *Sere men*, pri mojej hlave, to ti prisahám!“

Od toho času uplynuli roky, ale ešte i dnes, keď počujem džavotať sladký detský hlások, myslím na ten večer vo vedľajšom údolí Zabu. Myslia naň aj títo zibarskí bojovníci, spomenie si občas táto pôvabná žena aj na mňa?

Chodeh te b'elit, ia Šefaka – Boh nech ťa ochraňuje, Ranná zora!

KARL MAY
Christi Blut und Gerechtigkeit
(Kristova krv a spravodlivosť)

Z nemeckého originálu „Christi Blut und Gerechtigkeit“, v knihe KARL MAY: ORANGEN UND DATTELN, vydanej r. 1983 vydavateľstvom Manfred Pawlak Verlagsgesellschaft mbH, Herrsching, Nemecko, preložil Ing. Milan Ostatník. Jazyková úprava : prekladateľ.

Translation ©2004 Ing. Milan Ostatník

Edícia **Mayawara**, zv.I.

1.,neskrátené vydanie , 2004